

EDITORIAL. UNA REFLEXIÓ NECESSÀRIA

Realitats i desafiaments de la Unió Europea

Albert Puig

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Editor del dossier «Realitats i desafiaments de la Unió Europea»

Joan Miquel Gomis

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Director d'*Oikonomics*

La revista *Oikonomics* arriba a la seva tercera edició com a publicació divulgativa dirigida a la comunitat universitària –i al públic en general– interessada pels elements d'intersecció entre economia, empresa i societat. El model de la revista, estructurat entorn d'una secció monogràfica o dossier i complementat per articles de contingut divers, ha estat ben rebut pels lectors, que ens han fet arribar les seves valoracions. Si en les dues primeres edicions hem analitzat en profunditat temes que podríem situar en àmbits de la societat i l'empresa (a través de l'*e-learning* i les xarxes socials), en aquesta tercera edició abordem una qüestió, també de gran actualitat, més propera a l'economia: la Unió Europea (UE).

Des de l'inici del procés d'integració europeu, a mitjan dècada dels anys cinquanta del segle xx, aquest ha passat per diverses fases tant pel que fa als ritmes i la velocitat de la integració com pel que fa a la major o menor adhesió dels ciutadans a aquesta. Com tota construcció humana, –especialment les de creació recent com, en termes històrics, ho és l'actual UE–, la construcció europea ha estat sotmesa a un permanent debat, el qual s'ha intensificat des de la irrupció de l'actual crisi econòmica fa ja més de set anys.

Sens dubte la percepció entre la ciutadania europea que bona part de les explicacions a aquesta crisi tenen les seves arrels en els desequilibris estructurals, a més dels defectes organitzatius de la Unió Europea, i especialment de l'eurozona, ha potenciat els debats i la crítica des de totes les perspectives (polítiques, acadèmiques, socials...).

És en aquest escenari de debat i de reflexió crítica al voltant de les causes estructurals de la crisi i dels reptes que afronta la Unió Europea, que es situa aquest número de la revista *Oikonomics*. Ens hem allunyat, voluntàriament, dels temes que als darrers anys han concentrat més el focus d'atenció dels mitjans de comunicació de masses per centrar-nos en altres elements, sovint força menys coneguts, però que presenten més força explicativa de les causes «europees» de la crisi, alhora que marquen alguns dels principals reptes que afronta Europa els anys immediats.

En el primer dels articles del dossier, Josep Lladós analitza la productivitat del treball com un element decisor de la convergència europea, ja que és un dels principals indicadors de competitivitat internacional d'una economia que alhora revela la capacitat d'una societat per a millorar el seu benestar. Seguint en el marc del mateix debat sobre la convergència estructural europea, Albert Puig posa de manifest com les polítiques d'austeritat imposades als països del sud europeu els darrers anys n'han condicionat les polítiques d'R+D, la qual cosa pot estar aprofundint més la divergència que la convergència estructural del conjunt de la UE. Per la seva banda, Joan Tugores destaca que la UE manté, en conjunt, un bon posicionament en molts indicadors de competitivitat

global, tant en mercaderies com en serveis, basat en la seva capacitat per a mantenir dinàmiques de creativitat i innovació, elements que cal conservar davant de la creixent empenta de les economies emergents.

El segon bloc d'articles, que aborda elements més específics relacionats amb el projecte europeu, s'inicia amb el treball de Francesc Trillas, el qual analitza l'evolució de les indústries de xarxa, especialment la de l'electricitat, i posa de manifest que, malgrat que la Unió Europea ha tingut fins ara un paper important en l'augment de la competència en aquest sector, pot tenir encara un paper molt més important en el futur en l'avenç cap a un autèntic mercat integrat on existeixin xarxes realment d'abast europeu. Per la seva banda, Aurèlia Mañé es mostra menys optimista i planteja que les inversions, infraestructures i tractats que es proposen en l'àmbit de la transformació energètica d'Europa conduiran a la creació de grans monopolis energètics i a la regionalització de l'espai geoenergètic europeu. Finalment, i malgrat que en la resta dels articles s'ha optat per un enfocament ampli de la UE, no volíem deixar de tractar i valorar alguns elements institucionals vinculats especialment a la gestió macroeconòmica de l'eurozona. En el treball d'Àlex Ruiz es presenten els principals canvis institucionals que du a terme la Unió Monetària i s'analitza la qüestió de si aquests en milloren la sostenibilitat futura.

En síntesi, tenim a les nostres mans un dossier que analitza algunes de les realitats, problemàtiques i reptes més importants que té al davant la Unió Europea, i que ho pretén fer amb vocació de pluralitat, amb enfocaments i plantejaments diversos així com amb visions més optimistes que altres. Tot plegat amb l'objectiu i la voluntat de participar i contribuir en aquest debat sobre el futur del procés d'integració europeu, el qual marcarà de forma decisiva el l'esdevenidor immediat de les nostres societats.

Aquesta tercera edició d'*Oikonomics* inclou també dues seccions que complementen l'eix central de la revista amb el seu dossier. Per una banda, la secció de «Treballs finals» ens presenta el treball dels estudiants d'MBA de la UOC Daniel Caballé, Alexandre Mollà i Gil Blanch amb un model de negoci social per a l'electrificació rural a Bolívia. Per altra banda, en la secció de «Miscel·lània» s'inclou l'article del professor dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC Antoni Meseguer, que ens exposa els principals resultats d'un projecte que tenia com a objectiu l'anàlisi dels factors més importants que influeixen en la decisió dels professors universitaris a l'hora de fer servir Wikipedia a les aules en la seva acció docent. Un article que es presenta com a guia de bones pràctiques per als docents. En aquesta mateixa secció es pot trobar també un article sobre un fenomen emergent que podem recollir sota el concepte d'innovació social. Mariona Luis revisa aquest concepte nou i descriu de quina manera està començant a instal·lar-se en la societat actual i en diferents formats basats en l'intercanvi, l'ús compartit de recursos, la transmissió de coneixement i la confiança avalada per la reputació col·lectiva.

Albert Puig

apuigg@uoc.edu

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Editor del dossier

«Realitats i desafiaments de la Unió Europea»

Llicenciat en Ciències Econòmiques i doctor en Economia per la Universitat de Barcelona. Dirigeix el màster universitari d'Anàlisi de l'Entorn Econòmic de la UOC.

Joan Miquel Gomis

jgomisl@uoc.edu

Professor dels Estudis d'Economia i Empresa (UOC). Director d'Oikonomics

Doctor pel departament d'Economia i Organització d'Empreses de la UB. Llicenciat en Ciències de la Informació per la UAB. Director del programa (grau) de Turisme dels Estudis d'Economia i Empresa de la UOC. Ha estat codirector acadèmic (2006-2010) del màster sobre Gestió, política i estratègia de les destinacions, turístiques organitzat conjuntament per la UOC i l'Organització Mundial del Turisme (OMT). Les seves àrees d'especialització se situen en l'àmbit de la direcció estratègica de l'empresa turística, l'aplicació de les TIC en la distribució i en l'àmbit de la responsabilitat social. Membre del grup de recerca GRATET.

Els textos publicats en aquesta revista estan subjectes –llevat que s'indiqui el contrari– a una llicència de Reconeixement 3.0 Espanya de Creative Commons. Podeu copiar-los, distribuir-los, comunicar-los públicament i fer-ne obres derivades sempre que reconegueu els crèdits de les obres (autoria, nom de la revista, institució editora) de la manera especificada pels autors o per la revista. La llicència completa es pot consultar a <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>.

